

Δὲν εἶναι λοιπὸν ἄπορον ὅτι κατὰ τὸ προτελευταῖον ἔτος τῆς τοῦ Γαλλιηνοῦ βασιλείας (267) νέα Γότθων στίφη, ἐπιβάντα ἐπὶ πεντακοσίων πλοίων καὶ διαπλεύσαντα τὴν Μαιώτιδα λίμνην καὶ τὸν Εὐξείνιον πόντον, ἐνέβαλον εἰς τὸν θρακικὸν Βόσπορον, κατέλαβον τὸ Βυζάντιον καὶ τὴν Χρυσόπολιν, καίτοι πολεμηθέντα κατὰ ξηρὰν μὲν ὑπὸ Κλεοδάμου, κατὰ θάλασσαν δὲ ὑπὸ τοῦ ρωμαίου Οὐνεριανοῦ, εἰσέπλευσαν ἔπειτα εἰς τὴν Προποντίδα, κατέστρεψαν ἐνταῦθα τὴν περιφανῆ Κύζικον, διεπέρασαν διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, ἀπεβιβάσθησαν εἰς Λήμνον καὶ εἰς Σκύρον καὶ ἐντεῦθεν, διαιρεθέντα εἰς πολλὰς μοίρας, ἐπέπεσον εἰς ὅλα τὰ μεσημβρινώτερα ἑλληνικὰ παράλια. Συγχρόνως δὲ σχεδὸν προσέβαλον τότε τὴν τε Ἀττικὴν καὶ πολλὰ τῆς Πελοποννήσου μέρη, προελάσαντα καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας καὶ λεηλατήσαντα καὶ ἐμπρήσαντα, ὡς ἀορίστως ὅπως οὖν ἱστορεῖται, Κόρινθον, Σπάρτην, Ἄργος, Τεγέα. Αὐταὶ αἱ Ἀθηναίαι, καίτοι πρὸ ὀλίγου ὀχυρωθεῖσαι ὑπὸ Κλεοδάμου, δὲν διέφυγον ἤδη τὴν ἄλωσιν· οἱ Γότθοι, ἅμα ἀπεβιβάσθησαν εἰς Πειραιᾶ, ἐγένοντο ἐξ ἐφόδου κύριοι καὶ τῆς ἄνω πόλεως, ὠφεληθέντες ἐκ τῆς καταπλήξεως ἣν ἐπροξένησεν ἡ ἐμφάνισις αὐτῶν εἰς ἀνθρώπους οἵτινες οὔτε αὐτοὶ οὔτε οἱ προπάτορες αὐτῶν ἐπὶ 300 καὶ ἐπέκεινα ἔτη οὐδένα εἶδον πολέμιον. Ὅποιας ζημίας ἐπήγαγεν ἡ ἄλωσις αὕτη ἀκριβῶς δὲν γνωρίζομεν· ἐν γένει λέγεται ὅτι πολλὴ ὑπῆρξεν ἡ σφαγὴ, καὶ ἡ λεηλασία, καὶ ἡ καταστροφή. Προστίθεται μάλιστα ὅτι καὶ αἱ βιβλιοθήκαι ἐκινδύνευσαν καὶ ὅτι οἱ βάρβαροι ἠτομάσθησαν νὰ κατατροπολήσωσιν ἅπειρα πολύτιμα χειρόγραφα, ὅτε εἰς τῶν συνεταίρων ἀπέτρεψεν αὐτοὺς τοῦ ἔργου, παρατηρήσας ὅτι καλὸν εἶναι νὰ μείνωσι τὰ βιβλία ἐκεῖνα, διότι, ἐνόσφ οἱ Ἕλληνες ἀσχολοῦνται περὶ ταῦτα, ἀμελοῦσι τὴν πολεμικὴν ἀσκήσιν καὶ γίνονται μᾶλλον εὐχειρωτοὶ (2). Καὶ τοῦτο μὲν ὑπολαμβάνεται ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἱστορικῶν ὡς εὐφυὲς ἐπιπόνημα μεταγενεστέρου τινὸς σοφιστοῦ, τὸ δὲ βέβαιον εἶναι ὅτι, ἂν πραγματικῶς ἐρρηθῆ ὑπὸ γότθου ἀνδρός, μετ' ὀλίγον ἔλαβον οὗτός τε καὶ οἱ περὶ αὐτὸν πείραν ἀσφαλῆ τοῦ ὅτι ἡ παιδεία, ἡ ἀληθὴς παιδεία, παρὰ γαίῃ αἰσθήματα καὶ φρονήματα ἱκανὰ νὰ κατισχύσωσι τῶν φοβερωτέρων πολεμίων.

Τρόντι κατεῖχε τότε ἐν Ἀθήναις τὴν βασιλείας ἢ τὴν ἐπώνυμον ἀρχὴν ἀνὴρ λόγιος, ὁ ἱστοριογράφος Δέξιππος. Ἐνῶ λοιπὸν οἱ Γότθοι ἐληλάτουν τὴν πόλιν καὶ τὴν ὑπαιθρον χώραν, οὗτος ἤθροισε περὶ αὐτὸν δισχιλίους περίπου πολίτας ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς πόλεως φυγόντων, καὶ, καταλαβὼν ὀχυρὰς τινὰς περὶ τὸν ἔλαιῶνα καὶ τὰ ὄρη θέσεις, ἐξήτησεν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ ἐμψυχώσῃ τοὺς ἀηλιτισμένους ἐκείνους ἀνθρώπους καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ αὐτοὺς εἰς τὸ νὰ ἀγωνισθῶσι περὶ τῶν ὄλων. Ὁ Δέξιππος, ὅστις ἔγραψε διάφορα ἱστορικὰ ἔργα, «τὰ μετὰ Ἀλέξανδρον», «Χρονικὴν ἱστορίαν», καὶ «Σκυθικά», ἐπραγματεύθη ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ τὰ κατὰ τὸν προκείμενον πόλεμον· κατὰ δυστυχίαν ἐκ τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ δὲν περιεσώθησαν εἰμὴ ἐλάχι-

πολλῶν αὐτοκρατόρων ἐκάλεσαν οἱ ρωμαῖοι ἱστοριογράφοι περίοδον τῶν τριάκοντα τυραννῶν· ὅλας ἀστόχως· διότι οἱ κλειστοὶ τῶν αὐτοκρατόρων τούτων ἐξ ἀνάγκης καὶ πρὸς ἄμυναν τοῦ κράτους ἐλάμβανον τὴν ἀρχὴν καθ' ὃν χρόνον ἡ κεντρικὴ ἀρχὴ οὐδαμῶς ἠδύνατο νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν ἄμυναν τοῦ πανταχόθεν ὑπὸ βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν κατακλυζομένου κράτους. Μεταξὺ τῶν τοιούτων αὐτοκρατόρων ὀνομαστότατος ἦν ὁ ἀραψ φύλαρχος τῆς ἐν τῇ συριακῇ ἐρήμῳ παλμυρηνῆς ὁάσεως Ὀδέναθος, ἀναγνωρισθεὶς συνάρχων ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Γαλλιηνοῦ καὶ καταλιπὼν τὴν ἀρχὴν εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ, τὴν περιφήμον Ζηνοβίαν, ἣς πρωτοσύμβουλος ἦν ὁ Ἕλληνας ῥήτωρ καὶ φιλόσοφος Λογγίνος ὁ ἀθηναῖος.

(2) Ἄλλ' Ἀκρόπολις φαίνεται ὅτι δὲν ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν βαρβάρων.

